

[Udenrigsministeren.]

var blevet startet og kommet i fuld gang, var antallet af skandinavisk personale 89, og med udgangen af året 1960 var der 89. Heraf var 26 danske, 26 norske og 37 svenske. Pr. 1. november i år, som er det seneste tal, jeg har kunnet få, er antallet reduceret fra 89 til 58, som fordeler sig med 15 danske, 22 norske og 21 svenske. I særlig grad fandt reduktionen sted i løbet af året 1962. I øjeblikket er der altså ansat 58 skandinaver på hospitalet. Jeg kan sige, at alt i alt i løbet af den 5-årige periode har der været ansat 291 skandinaver, heraf 77 fra Danmark, 103 fra Norge og 111 fra Sverige.

Det ærede medlem fru Else-Merete Ross kom også med et par bemærkninger under første behandling, som jeg svarede på ved den lejlighed. På et af spørgsmålene måtte jeg gøre svaret noget ubestemt, idet jeg kun kunne bygge på formodninger om, at der for det personales vedkommende, som i øjeblikket er ansat, ikke sker nogen ændring, fordi driftsperioden udløber pr. 1. oktober i år. Jeg kan nu bekræfte, at de oplysninger, som jeg mente at kunne give tinget ved den lejlighed, også stemmer med virkeligheden.

Nina Andersen: Jeg vil gerne takke den højtærede udenrigsminister for de oplysninger, vi fik her. Jeg synes, at det navnlig var interessant for os at høre, på hvilken måde man havde tænkt at kunne opbygge sundhedsvæsenet i den pågældende provins. Principielt synes jeg, at det er en helt rigtig måde at gøre det på, idet jeg også er principielt enig i, at det lokale sundhedsvæsens opbygning er ganske afgørende for, i hvilken grad et centralsundhedsvæsen er i stand til at fungere i et land. Jeg synes også, det er en meget betryggende fornemmelse, at det personale, man uddanner i Seoul, bagefter finder sine opgaver ude i provinsen, og der altså sker den spredning af arbejdet ud over hele området, som man kun kan være interesseret i.

Ligeledes takker jeg for oplysningerne om personalet og dets reduktion. Jeg synes også, at der deri er noget tilfredsstillende, for når man er i stand til at reducere det udsendte personale, er det et bevis for, at de, som er blevet uddannet af dette

personale, nu er i stand til selv at overtage opgaverne, og at man altså derved har nået det mål, som man havde sat sig.

Jeg takker endnu en gang for oplysningerne og vil gerne gentage den anbefaling til vedtagelse, jeg ved første behandling gav forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1964-65 af landbrugsejendomme.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 14) findes i tidenden sp. 591, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om regulering af den amtskommunale grundskyld af landbrugsejendomme i skatteåret 1964-65.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 22) findes i tidenden sp. 618, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, henholdsvis tekst, og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ove Hansen: Jeg vil gerne på mit partis vegne anbefale, at vi godkender disse to lovforslag.

[Ove Hansen.]

Under udvalgsarbejdet har vi drøftet forskellige ting. Vi har haft forskellige henvendelser, bl. a. fra Dansk Skovforening, der meget gerne også ville have fritagelse for at svare grundskyld og grundstigningsskyld. Fra vor side har vi ikke kunnet gå med dertil. Dels mener vi, at de jo ikke er fritaget ifølge den gældende lov, og hvis de skulle fritages i det kommende år, ville det bevirke, at landbrugerne ville få lidt mere at betale i skat, ganske vist i beskedent omfang, men det ville i hvert fald kunne mærkes på den amtskommunale grundskyld. Vi har altså ikke ment, at det ville være rigtigt at tage skovejerne med.

Jeg skal hermed anbefale begge lovforslagene til vedtagelse.

Thisted Knudsen: Udvalgsbehandlingen har især drejet sig om to spørgsmål. For det første — for at bruge den højtærede finansministers egne ord — de regulære landmænd, der ganske givet ville være kommet i klemme, hvis lovforslagene var blevet gennemført i den skikkelse og med den hensigt, hvori de var fremsat. Jeg gjorde opmærksom på, at det var helt forkert at slå disse landmænd i hartkorn med spekulanter og deslige, og vi erkender, at vi mødte forståelse hos den højtærede finansminister for denne tankegang og fandt frem til en løsning, som vi håber dækker det, som vi egentlig tilsigtede. Bemærkningen i betænkningen, erklæringen fra landbrugsministeren, skulle skabe sikkerhed for, at denne gruppe, som ingen ønsker at ramme, blev holdt skadesløs.

Det andet spørgsmål er skovene, og dér har vi altså ikke kunnet møde den samme forståelse hos den højtærede finansminister. Venstre er af den opfattelse, at en rationel beskatning af al jord i Danmark naturligt måtte medføre, at man ligestillede skovbrug og landbrug skattemæssigt. Jeg håber stadig, at fornuften marcherer, og så er det muligt, at vi en dag når så langt, at den højtærede finansminister vil erkende,

at vort synspunkt på dette område er det rigtige.

Jeg har gjort opmærksom på, at hvis man var lidt onskabsfuld, kunne man fortolke vor tilslutning til dette lovforslag i dets helhed på den måde, at vi anerkendte det princip, som fandt udtryk i loven af 31. maj 1963 om vurdering af faste ejendomme, at vi nu havde tiltrådt princippet om vurderingen af landbrugsjord. Jeg ved dog, at den højtærede finansminister slet ikke har en sådan tanke, men erkender, at i den tilslutning, vi nu giver til lovforslaget, ligger egentlig ingen tiltrædelse på dette område.

Endelig har jeg til sidst denne bemærkning. Den højtærede finansminister er i den noget kedelige situation, at han skylder nogle folk her i landet penge, og det er ikke særlig morsomt for en finansminister. Det drejer sig om de landmænd, der har fået løfte om at få den afgiftspligtige grundstigning, som de har betalt i skatteåretne 1961-62 og 1962-63, tilbage, når en revision er gennemført. Der er det kedelige ved det, at når staten skal have penge, skal alle vi, der betaler, være uhyre ekspeditte, men når staten er i den situation at skulle give penge, så har man lidt vanskeligt ved at komme hurtigt frem ad vejen. Jeg skal derfor tildele mig at spørge den højtærede finansminister, om disse landmænd — det er vel en snes tusind i tal — snart kan vente en check. Ville det ikke være rigtigt, om de fik en julehilsen, højtærede finansminister? Glædelig jul og tak for det gamle år — og så pengene. Jeg vil spørge, om det bliver til jul eller til påske, eller hvornår de får deres penge.

H. C. Toft: Ved første behandling af de to lovforslag gav jeg udtryk for, at mit parti i allerhøjeste grad havde interesse i at fremme en lovgivning, der lettede ejendomsskatterne for landbrugserhvervet, og vi har da ved det økonomiske forlig opnået tilsagn om, at en lovgivning, der medfører lettelse for statsgrundskatten og statens grundstigningsskyld, skal gennemføres. Der-

[H. C. Toff.]

imod havde jeg nogle indvendinger ikke imod selve lovforslaget, men imod det, der stod i lovforslagets bemærkninger, og hvoraf det fremgik, at der skulle ske en indskrænkning i kredsen af de landbrugere, de ejere af landbrugsejendomme, der skulle have denne nedsættelse af statsgrundskatter, statsgrundstigningsskyld og amtsgrundskatter, for så vidt de boede eller havde købt en ejendom i en yderzone og prisen på ejendommen lå på et højere niveau end 75 pct. over vurderingen.

Endvidere ønskede jeg, at vi under udvalgsbehandlingen skulle have klargjort, hvori begrænsningen egentlig består; jeg syntes ikke dengang, det helt fremgik af lovforslaget. Jeg gav udtryk for betænkelighed ved og modstand mod, at de højere skatter, der herefter ville falde på visse landbrugsejendomme i yderzonerne, ville medvirke til at gøre det dyrere for de fremtidige ejere af parcelhuse eller lejere i de større ejendomskomplekser, der blev bygget på de pågældende arealer.

Endelig gjorde jeg som tidligere år indvending imod, at alle skove ikke blev fritaget for denne beskatning. En hel del af skovejendommene er jo fritaget, og jeg ønskede, at der skulle være en ensartet behandling på dette område. Det ærede medlem hr. Ove Hansen sagde før, at når socialdemokratiet og det radikale venstre ikke kunne medvirke til det, var det bl. a., fordi man derved ville gøre det dyrere for de øvrige landbrugere. Jeg må forudsætte, at det ærede medlem hr. Ove Hansen dermed mente, at de øvrige landbrugere ikke fik så stor en nedsættelse i deres ejendoms-skatter, men det er jo ikke rigtigt, sådan forholder det sig ikke. Forholdet er det, at staten skal give afkald på de grundskatter og den grundstigningsskyld, der falder på landbrugsejendomme, og at alle amtsgrundskatterne skal nedsættes enten gennem den lov, den højtærede indenrigsminister vil stille forslag om, eller gennem det beløb, der af den højtærede landbrugsminister er foreslået på finansloven.

Under udvalgsbehandlingen har vi i alt fald fået klarhed over, hvori begrænsningen består, hvilke landbrugsejendomme der ikke kan få denne nedsættelse af ejendomsskat-

terne, og det drejer sig altså om de ejendomme, der ligger i disse byudviklingsområder — det er 23 områder i landet — og det drejer sig om de ejendomme, som i tiden efter ikrafttrædelsen af loven den 31. maj 1963 og til omvurderingen den 1. september 1963 er omvurderet, enten fordi de er solgt for en pris, normalt efter 1. september 1962, der ligger over de 75 pct. af ejendommens værdi, eller hvis ejeren har fremsat begæring derom. Dermed er det klargjort, hvem det drejer sig om. Men vi havde også den indvending, som jeg fremhævede før, at egentlige landbrugere også blev ramt af denne lov, når de havde købt en landejendom inden for dette område. Derfor kan vi selvfølgelig ikke andet end udtrykke tilfredshed med, at den højtærede landbrugsminister over for udvalget har givet udtryk for, at man fortsat ønsker at fritage disse landmænd for betaling af ejendomsskatterne, såfremt den indtægt, de har af vedkommende ejendom, udgør over halvdelen af den samlede indtægt.

For at der ikke senere skal opstå misforståelser, vil jeg da gerne understrege, at der står indtægt; det er altså ikke årsindtægten, men kun indtægten for den del af året, han har været ejer af den pågældende ejendom. Hvis en ung mand som lønmodtager eller en landarbejder har haft anden indtægt i de 8 måneder af året og kun får en lille indkomst af sin landbrugsejendom som følge af, at det kun drejer sig om de sidste måneder, er det klart, at det kun kan dreje sig om den del af året, som han har haft ejendommen, og at der altså ikke er tale om årsindtægten.

Jeg fremhævede også ved første behandling, at vi var imod, at man gennem disse grundskatter gjorde det dyrere at bo. Jeg skal ikke komme med flere bemærkninger herom i dag, idet mit parti sammen med partiet venstre vil fremkomme med forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af grundstigningsskylden, og så bliver der rig lejlighed til og mulighed for at drøfte de problemer. Vedrørende skovene beklager jeg, at man ikke fra regeringspartiernes side har villet imødekomme de ønsker, vi har fremført. Vi har ønsket, at skovene skulle ligestilles med alle øvrige jordbrugerhverv her i landet, og at alle skove skulle ens-

[H. C. Toft.]

artet behandles. Jeg forstår ikke, at man rent sagligt ikke har kunnet imødekomme de synspunkter, vi har fremført, men det har regeringen altså ikke villet, og det beklager vi.

Jeg kan sige, at begge lovforslag vil få mit partis støtte.

Aage Fogh: Som det fremgår af betænkningen, indstiller udvalgets flertal de to foreliggende lovforslag til vedtagelse uændret, og jeg kan derfor anbefale.

Udvalget har haft henvendelser fra 3 organisationer: fra De samvirkende danske Landboforeninger, fra Dansk Skovforening og fra Erhvervsrådet for Gartneri og Frugtavl. Jeg finder anledning til at fremsætte nogle bemærkninger i tilknytning til disse henvendelser.

Landboforeningerne protesterer imod, at ejendomme, der er købt til 75 pct. over vurderingen, er undtaget fra at få del i skattelettelsen. Jeg erkender, at grænsen 75 pct. ligger lavt. Med den jordpolitik, der er ført, vil forholdet være det, at navnlig i Københavns, Roskilde og Frederiksborg amter er priserne drevet så højt op, at landbrugsejendommene ofte betales med en pris, der ligger mere end 75 pct. over sidste vurdering. Jeg nævner som eksempel — jeg så det i går, jeg tror det var i Berlingske Tidende — at aktieselskabet Trifolium har solgt en gård til Høje-Tåstrup kommune og fået den betalt med 8 mill. kr. Det er formentlig ikke meningen, at der skal gives skattelettelse, hvis den gård skal drives som landbrug. Derefter har Trifolium købt Hyldagergård nede ved Havdrup og betalt den med 10.000 kr. pr. td. land. Nabogården er solgt af samme ejer til samme pris, og den skal i hvert fald drives som landbrug; den er købt af en af de nye millionærer inde fra Brøndbyerne. Det er vel ikke meningen, at en mand, der i dag betaler 10.000 kr. pr. td. land for en gård med vished om, at han ingen mulighed har for at forrente dette, alligevel skal have skattelettelse? Jeg spørger kun venstre og de konservative — det kunne være interessant at vide det.

Jeg mener, vi vil give tilslutning til den ordning, som finansministeren har foreslået, hvorefter de landmænd, der har købt

til de høje priser og har haft mindst halvdelen af deres indtægt fra landbruget, skal have skattelettelse; det synes jeg er rimeligt. Men jeg må rigtignok sige, at hvis den forklaring, det ærede medlem hr. H. C. Toft gav på denne bestemmelse skal godtages, tror jeg, vi skal kigge lidt på det inden tredje behandling; det må da vistnok være nødvendigt, hvis det skulle kunne forekomme, at en spekulant, som havde købt til sådanne priser, at han overhovedet ingen mulighed havde for at forrente købesummen og for at få løn for sit arbejde, skal have skattelettelse, hvis han har tjent noget som tjenestekarl, inden han overtog gården. Det tror jeg ikke man kan gå med til.

I betænkningen er der en udtalelse fra socialistisk folkeparti, som jeg gerne vil sige et par ord om. Socialistisk folkeparti siger, at med den fremgang, der har været i landbrugets økonomi, er det ikke påkrævet nu at give denne skattelettelse. Derom er vi ikke enige. Jeg ser sådan på det, at 1962-63 vil vise en forrentningsprocent på 2-2½ pct., og hvis de priser, vi har i dag, holdes året igennem vil jeg vurdere forrentningsprocenten for 1963-64 til at blive omkring 4. Men det er ikke tilfredsstillende, og derfor er det efter mit skøn både nødvendigt og rigtigt at opretholde denne skattelettelse i år. Så vil jeg gerne føje til, at jeg i høj grad deler partiets ønsker om en generel skatteordning. Det vil jeg meget gerne medvirke til, men ikke i forbindelse med denne lovgivning.

Så har vi modtaget en henvendelse fra gartnerne, og den henvendelse synes jeg er af betydelig interesse, fordi gartnerne i og for sig ikke vil protestere mod loven. De tre repræsentanter, der mødte fra gartnerforeningen, havde ingen indvendinger imod loven i og for sig. Forholdet er det, at gartnerne er i samme vogn som landmændene; de får skattelettelse, når landmændene får det. Men til alt held er det sådan, at gartnerens økonomi arter sig på en helt anden måde end landmændenes. Det er med stor glæde, jeg har set af den sidste beretning, der er udgivet af gartnerforeningen, at gartnerne har haft en forrentningsprocent på 7,9 i fjor, og at de gennemsnitligt for de sidste 5 år har haft en forrentningsprocent på 7,3. Her er altså ingen krise, og det kan både gartnerne og vi andre glæde os over.

[Aage Fogh.]

At gartnerne så ved at komme i vogn sammen med landmændene alligevel får skattelettelse, er de forhåbentlig også glade for. Det interessante er, at gartnerne siger: det er altså i og for sig ikke de øjeblikkelige forhold, vi er bange for, men vi er bange for fremtiden; vi er navnlig bange for grundstigningsskylden. Hvordan er det nu med denne grundskyld, hvordan er det for gartnerne? Ja, det er så heldigt, at vi har en beretning, der omfatter 500 regnskabsførende gartnerier. Af denne beretning fremgår følgende — jeg beder om tilladelse til et kort citat; det er den 18. beretning fra De samvirkende Gartnerforeninger, og der står deri om grundstigningsskylden på side 3 følgende:

„Under passiverne er anført grundstigningsskylden, der i gennemsnit er 793 kr. pr. ejendom.“

4 pct. heraf er ca. 30 kr. Det kan formentlig ikke ødelægge gartnerierne.

„Imidlertid er kun ca. 25 pct. af ejendommene pålignet grundstigningsskyld, ...“ —

altså de tre fjerdedele af de regnskabsførende gartnerier har ikke fået pålignet grundstigningsskyld —

„og deraf endda en stor part kun minimale beløb på 100-400 kr.“ —

altså helt uden betydning. Så bliver der tilbage nogle ganske enkelte gartnerier, der får pålignet grundstigningsskyld. Jeg har i løbet af den sidste ganske korte tid set københavnske gartnerier solgt til priser, der varierer fra 1,2 mill. kr. til 8 mill. kr. Det er formentlig dem, der har fået pålignet grundstigningsskyld. Der kunne vistnok godt blive en diskussion om, hvorvidt det vil være påkrævet at lette skatterne for dem. Jeg ville ikke tro, at det er påkrævet. Men hvor kan det da være, at disse gartnere er så bange for grundstigningsskyld, når den ikke rammer mere, end hvad der her er tale om? Det må formentlig være, fordi der fra anden side drives en agitation, og i den forbindelse beder jeg om tilladelse til ganske kort at citere et lille uddrag af en artikel fra Berlingske Tidende den 24. november 1963, hvor redaktør Tage Mortensen bringer en meget stort opsat artikel, der skal give oplysning om grundstigningsskylden og dens virkninger. Artiklen er flot udstyret. I hovedet er der bille-

der af de 4 ejendomme i Gladsaxe kommune, der benyttes som eksempel. Nede på siden bringes der fotografier af de ærede medlemmer hr. Foged og hr. Gottschalck-Hansen som de store jægere, der skal nedlægge grundskylden. At det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen også er med i det — jeg havde nærsagt komplot eller denne samling, viser hensigten. Endelig er der et udmærket billede af en jæger. Det er vel nok fordi det i overskriften hedder „jagten på parcelhusejerne“. Jægeren er det ærede medlem hr. Holger Eriksen, vor udmærkede kollega, som desværre for øjeblikket er syg.

Se, denne artikel kan nok medvirke til at bringe lidt forvirring i begreberne. Da jeg havde set den og læst den og prøvet at kontrollere oplysningerne, viste det sig, at artiklen var skrevet på en sådan måde, at kontrol er umulig for folk, der ikke sidder i administrationen i Gladsaxe kommune. Enhver læser af Berlingske Tidende er med dette materiale uden mulighed for at kontrollere om de givne oplysninger er rigtige, og jeg kan straks sige, at de er ikke rigtige. De er direkte det modsatte af rigtige; jeg skal ikke karakterisere dem stærkere.

Hvad siger da redaktør Mortensen i Berlingske Tidende? Jeg beder om tilladelse til et kort citat. Han siger:

„Endnu mere væsentlig — og navnlig for husejere med ikke alt for store indkomster — er dog den 100 procents forhøjelse af den skattepligtige grundværdi, som i de allerfleste tilfælde vil medføre en omtrentlig fordobling af grundstigningsskylden, fordi næsten alle parcelhusejere i forvejen har gjort brug af de muligheder for fritagelse for skattepligt af grundværdistigninger, som loven indeholder. Der er ingenting eller meget lidt tilbage at trække fra til imødegåelse af den ny stigning. Den vil næsten overalt ramme med sin fulde skattevægt — og den er ikke ringe.“

Det er altså Berlingske Tidendes referat. Så anfører bladet 4 konkrete eksempler. Disse 4 eksempler har jeg ladet undersøge og kan meddele resultatet. Jeg må ærligt talt sige, at efter at jeg har gennemgået disse eksempler, synes jeg ikke, at overskriftens „jagt“ er velbegrundet; der er mere tale om krybskytteri. (*Thisted Knudsen*: Om hvad?). Krybskytteri, mere end jagt. For hvad siger disse 4 eksempler?

[Aage Fogh.]

Redaktøren oplyser, at disse 4 mænd har købt deres huse i 1935-36, selvfølgelig for at man skal få indtryk af, at det er gamle folk, det drejer sig om, nogle, der sidder og skal nyde deres otium; det er dem, man er på jagt efter. Men det har vist sig, at disse mænd ikke har købt i 1935-36, men i perioden 1946-54. Hvorfor skriver man da det? Ja, hensigten er der ingen tvivl om, og hensigten helliger midlet for den mand, der har skrevet den pågældende artikel.

Det første eksempel drejer sig om en arbejdsmand Petersen — det er selvfølgelig arbejdsmændene, man interesserer sig for — han købte sit hus i 1935. Han betalte da 30 kr. i grundskatter, i dag betaler han alene i grundstigningsskyld 212 kr., skriver redaktør Tage Mortensen. Det viser sig, at han i grundstigningsskyld betaler 36 kr.

Det næste eksempel drejer sig om kontorassistent Niels Jensen. Han købte sit hus i 1936 og betalte da i samlede grundskatter 53 kr., i dag betaler han efter artiklens oplysning alene i grundstigningsskyld 170 kr. Undersøgelsen viser, at han betaler 4 kr. Der er dog lidt forskel på 170 og 4 kr.

Så kommer der lidt finere folk. Det tredje eksempel drejer sig om kommunelærer Andersen, som købte i 1936 og da betalte 52 kr. i grundskatter, og i dag betaler han alene i grundstigningsskyld 80 kr. — nej, undskyld, han betaler lidt mere; men det viser sig, at han i virkeligheden betaler 54 kr. Det er dog også en forskel.

Endelig kommer direktør Hansen. Han købte i 1936 og betalte da i alt 95 kr. i grundskatter; i dag betaler han, påstår Berlingske Tidende, alene i grundstigningsskyld 250 kr. Undersøgelsen viser, at direktør Hansen råder over en grund på næsten 1.800 m², og at han betaler 144 kr. i grundstigningsskyld.

Jeg kan ærligt og redeligt ikke begribe, at man i Danmarks største dagblad kan bringe en sådan artikel. Jeg forstår godt, at vi kan være uenige om grundstigning og grundstigningsskyld og meget andet, men vi kunne da behandle disse spørgsmål på et retsindigt og sandfærdigt grundlag. Jeg kan godt forstå, at når folk ud over landet læser en sådan artikel, så korsner de sig og siger: her må alle kræfter sættes ind!

Det er ganske interessant at gøre op-

mærksom på, at artiklen er skrevet af den samme redaktør, som i sommer agiterede med: nu er turen kommet til dig, nu er det dit lille hus, der skal fjernes ved hjælp af grundstigningsskylden! Dengang gav det resultat ved folkeafstemningen, og nu skal resultatet følges op. Når det ærede medlem hr. Poul Sørensen skal have magten, er det ved hjælp af sådanne midler. Jeg vil tro, at de er så betegnende, at hvis de konservative bliver ved ret meget længere ad den vej, kan det godt træffe at slå fejl. En så urigtig og så usandfærdig agitation, som man her driver, tror jeg ikke partiet kan holde til i det lange løb.

Dernæst vil jeg gerne have lov til at nævne et andet eksempel, som også har været fremdraget fra konservativ side; det blev i sin tid fremdraget af det ærede medlem hr. Gottschalek-Hansen. Jeg er ganske sikker på, at det ikke er bevidst urigtigt; jeg er sikker på, at det ærede medlem mente, han havde ret, da han fremførte dette eksempel. Jeg har nu undersøgt det nærmere, og det viser sig, at det ærede medlem tog fejl af to ting, nemlig af salgspris og vurderingspris, og det er jo ikke det samme. Det ærede medlem protesterede dengang imod, at Hørsholm kommune fra Kokkedal havde købt et areal, der havde været vurderet til ca. 73.000 kr., og det havde kommunen betalt med 1.400.000 kr., men derefter havde man taget en grundstigningsafgift på 1.285.000 kr. Det lød jo mærkeligt, og det ærede medlem sagde da også fra denne talerstol, at det er en skamplet på dansk lovgivning, at vi opretholder noget sådant. Nu vil jeg gerne give det ærede medlem anledning til at tage denne udtalelse tilbage. Jeg garanterer for rigtigheden af mine oplysninger, ja, det vil sige, når jeg siger, jeg garanterer, mener jeg dermed, at de oplysninger, jeg har, er hentet hos vor gamle kollega, forhenværende minister Oluf Pedersen, der jo ved meget om grundskyld og behandler spørgsmålet på en renfærdig måde. Han undersøgte dette eksempel, og så viste det sig, at Hørsholm kommune havde købt for en pris af ca. 2.100.000 kr. Dette beløb er selvfølgelig mere end 50 pct. over den sidste vurdering, og så skal jorden omvurderes, og så blev den omvurderet til 1.406.000 kr. Fra dette beløb går grundbeløbet plus

[Aage Fogh.]

65 pct. Grundbeløbet plus 65 pct. er 121.000 kr. Så bliver tilbage til grundstigningsskyld 1.285.000 kr. Heraf skal der svares 4 pct. til det offentlige i fremtiden; det er dog årligt 51.400 kr., som her går i samfundets kasse og ikke i den private ejers lomme. Den private ejer fik trods det 885.000 kr. til sig selv for et jordareal, der få år i forvejen var vurderet til 73.000 kr. Ærligt og redeligt, jeg synes, det var rigeligt til den gamle ejer, og jeg vil gerne spørge, hvor det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen har fundet den skamlet på lovgivningen i det resultat, der fremkom her.

Efter mit skøn står vi her over for et eksempel, der tydeligt og klart viser, at kommunerne er alt for dårligt stillet, når de i dag går i jordhandel. Det er jo ikke sådan, at det alene er socialdemokratiske borgmestre, der køber til disse priser. Den nye konservative borgmester i Høje-Tåstrup har, som jeg sagde før, lige købt Charlottegård til 8 mill. kr. Hvorfor? Fordi han ikke har andre muligheder end at betale, hvad ejeren vil have, for at kunne give plads til samfundets udvikling.

Vi må kunne finde en anden fremgangsmåde, og jeg synes ærlig talt, at resultatet fra Hørsholm viser, at det er muligt at inddrage væsentlige beløb, men det er ikke tilstrækkeligt. Hvilke metoder der her skal bringes i anvendelse, kan man måske diskutere ved en anden lejlighed, men jeg har ønsket at fremdrage disse ting for at vise den agitation, der drives navnlig fra konservativ og til dels fra venstres side mod grundskylden, der, hvis den blev brugt rigtigt, kunne være et virksomt middel i kampen mod jordpriserne.

Jeg anbefaler de foreliggende lovforslag om skattelettelse til vedtagelse.

Morten Lange: Jeg skal ikke prøve på at konkurrere med det ærede medlem hr. Aage Foghs oplysninger om grundstigningsskyld på enkeltejendomme i Københavns omegn. Jeg er i realiteten næsten fuldkommen inkompetent, så inkompetent, at jeg ikke engang har fået kigget efter, hvor meget jeg egentlig betaler selv. Men jeg synes i og for sig ikke, at det kommer det foreliggende lovforslag så forfærdelig meget ved,

selv om det naturligvis var interessante sager, der kom frem.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh kom derimod med nogle bemærkninger, som givetvis har tilknytning til lovforslaget, nemlig vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt i øjeblikket en støtte af denne art til landbruget er rimelig. Det forekommer mig, at der siden behandlingen af landbrugslovene må være sket ganske betydelige ændringer i landbrugets økonomi, således at jeg er temmelig sikker på, at havde vi haft den nuværende forrentningsprocent, da disse love var under planlægning, så havde man fundet frem til andre satser, så havde man fundet frem til en anden støtte, der havde ligget lavere. Her er altså en chance for at rebe sejlene i overordentlig beskedent omfang og at rebe dem netop her. Det forekommer mig, som jeg nævnte under første behandling, netop at ville være rimeligt, fordi, som det efterhånden er blevet klart, hele spørgsmålet om grundstigningsskyld og i det hele taget spørgsmålet om skatterne på fast ejendom er under behandling og formodentlig skal ind under en eller anden nyordning. Den værste måde, man kan indlede en sådan nyordning på, er efter min mening at starte med at give dispensation på diverse områder. Derfor er der al mulig grund til at se sådan på det, at skulle endelig en støtte af denne art anses for fortsat nødvendig, er der her valgt den uheldigst mulige måde at få støtten frem på, idet man på forhånd har fortegnet mulighederne for en kommende lovgivning. Men lad nu gå med det; det er i og for sig kun principbemærkninger, blot en gentagelse af, hvad jeg har prøvet at gøre gældende før, uden at det har hjulpet.

Men derimod er der sket andre ting med lovforslaget under udvalgsbehandlingen. Jeg havde ved første behandling lejlighed til at glæde mig over, at der dog var sket en beskedne stramning. Det kunne jo være, at en eller anden landbrugsejendom, som i realiteten henlå til spekulationsformål, nu kunne undgå at blive statsfinansieret ved skattelettelse, men denne beskedne lille stramning var det næsten umuligt at få øje på, da vi først fik set nærmere på det i udvalget. Det var i hvert fald overordentlig klart, at det antal ejendomme, der

[Morten Lange.]

kunne blive tale om, var særdeles ringe. Nu har man imidlertid fået overtalt den højtærede finansminister til at give en fortolkning af paragraffen, således at jeg nu er nysgerrig efter at se, om overhovedet noget bliver levnet, for nu skal der altså ske undtagelser for sådanne landbrugsejendomme med hensyn til ejere, der har mere end 50 pct. af deres indtægter fra vedkommende ejendom. Nu bliver det spændende at høre, om den fortolkning, vi fik fra anden side, skulle være holdbar, for i så fald ville de fleste af de nye købere, hvis de ikke lige netop har være landmænd hele tiden, meget nemt kunne manøvrere sig ind under undtagelsesbestemmelsen.

Det forekommer mig, at der her er store og nye muligheder; jeg har forstået det således, at f. eks. et selskab, der overtager en sådan landejendom, meget nemt må kunne bringes ind herunder, og de har mig bekendt ikke indtægter fra andet — hvis det er et selskab, der er stiftet lige netop med det formål at overtage ejendommen og ikke gøre så meget ud af landbruget. Jeg synes, vi her virkelig har fået en omgælsesparagraf, så der næsten ingenting bliver tilbage af meningen med ordningen. Det havde været bedre, hvis den højtærede finansminister ikke havde prøvet at gå på jagt med så løst krudt, som det efterhånden viser sig at være. Jeg synes, det havde været meget rigtigere, hvis man havde set i øjnene, at landbrugsejendomme, som betales med mere end 75 pct. over vurderingssummen, givetvis ikke bliver købt med egentlig landbrugsdrift for øje. Det er højst usandsynligt, at noget sådant kan ske rentabelt, og det kan vi lige så godt tage til efterretning. De folk, der køber en ejendom for at drive landbrug, må have en passende basis af økonomisk art, for at de kan klare den spøg i et par år for derefter at regne med at få et helt andet provenu ud af det.

Jeg er meget ked af, at paragraffen er blevet svækket, for det havde der aldeles ikke været nogen grund til, og det vil naturligvis betyde, at udbuddet til kommunerne og andre renfærdige købere kommer langsommere frem, og det var formodentlig ikke meningen, tværtimod, men det må vi nu se i øjnene.

Endelig må jeg sige, at der skal dog være

glæder tilbage her i livet. I spørgsmålet om skovbrugene har vi været udsat for et forsøg på at få samtlige skove ind under denne skattelettelsesregel. Vi havde i udvalget forskellige oplysninger til rådighed, som vi fik forelagt fra skovbrugets side, og det fremgik, så vidt jeg kunne forstå, af disse oplysninger med temmelig stor tydelighed, at her forelå ikke nogen særlig trang. Skovbruget har i længere tid åbenbart klaret sig forholdsvis godt, og hele argumentationen for, at man skulle behandle folk ens, betød, at når visse skove var blevet behandlet som landbrug, så måtte andre skove behandles ligesådan. Jeg kan da godt lide, at man ikke gør forskel, og det er en ganske simpel foranstaltning, så man skal bare sørge for, at de skovbrug, der i øjeblikket behandles som landbrug, i fremtiden behandles som skovbrug! Det ville være rimeligt efter de foreliggende oplysninger, at vi gør os den ulejlighed at tage en lille runde i udvalget til i denne sag inden tredje behandling. Jeg tror ikke, jeg nogen sinde har set et så dårligt dokumenteret krav om, at andre skulle have del i en lettelse, som det, der er fremsat fra skovbrugets side.

Det forekommer mig, at skovbruget i stigende grad har herlighedsværdi, således at folk med passende kapital erhverver en skov og prøver på at drive den rationelt med samtidig vægt på herlighederne; jeg er derfor i tvivl om, hvorvidt vi fremtidig kan lægge vægt på skovenes forrentningsprocent, fordi de indeholder andre værdier for ejerne end lige netop forrentningen. Men som det ligger i øjeblikket, giver altså forrentningen ingen grund til, at vi skulle strække os videre end allerede gjort.

Som jeg sagde ved første behandling, mener vi, at denne støtte til landbruget for det første principielt er lagt an på en skidt måde og for det andet for øjeblikket formodentlig ikke engang er retfærdiggjort af de nuværende indtægtsforhold. Jeg kan derfor på mit partis vegne anbefale at stemme imod de pågældende love, og motiveringen herfor får vi selvfølgelig lejlighed til at komme tilbage til, når vi får en mere generel diskussion om de faste jordskatter.

Bækgaard: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Mose Hansen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på mit

[Bækgaard.]

partis vegne sige, at vi vil støtte de 2 lovforslag.

Vi tiltræder ligeledes den begrænsning i kredsen af landbrugsejendomme, der kan opnå fritagelse for disse ydelser, som den højtærede finansminister har erklæret sig indforstået med, og som går ud på, at ejere af landbrugsejendomme, der har mere end halvdelen af deres indtægt ved landbruget, kan komme ind under ordningen, når den pågældende landejendoms jordværdi ikke er vurderet efter bondegårdsreglen, men efter værdien i handel og vandel.

Gottschalck-Hansen: Da partiet venstre og det konservative folkeparti i morgen vil fremsætte forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af grundstigningsskylden, skal jeg afstå fra at foregribe begivenhedernes gang; der vil jo inden for en overskuelig tid blive rig anledning til en principdebat om hele dette uhyre interessante og efter min mening meget alvorlige problem.

Når jeg imidlertid har bedt om ordet ved denne lejlighed, er det, fordi det ærede medlem hr. Aage Fogh har fremdraget et eksempel, som jeg har nævnt, og det ærede medlem citerede en bog med titlen „Virkningerne af fuld grundskyld“, skrevet af tidligere fiskeriminister Oluf Pedersen.

De tal, det ærede medlem hr. Aage Fogh nævnte, er rigtige efter bogen, men de er beklageligvis kun delvis rigtige set i relation til det, som virkelig er sket.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh var så venlig til formiddag at meddele mig, at dette eksempel ville blive draget frem, og det har givet mig anledning til at kontakte Hørsholm kommune og få verificeret de tal, jeg har draget frem ved tidligere lejlighed. Købesummen var ikke, som Oluf Pedersen angiver, 885.000 kr., efter at grundværdistigningen var trukket fra. Nej, i juni måned 1962 købte Hørsholm kommune godt 42 tdr. land af Kokkedal til en pris af 35.000 kr. pr. tønde land. Det vil sige, at købesummen var 1.486.800 kr. I henhold til den gældende lov — det er det ærede medlem jo vidende om — skal en omvurdering finde sted, når en handel af denne størrelsesorden er en realitet og prisen er så meget større end vurderingsprisen. Der

fandt altså en omvurdering sted allerede en måned efter, i juli måned 1962, og da blev ejendommen vurderet til 1.406.000 kr., det tal, som det ærede medlem ganske rigtigt nævnte.

Hvad blev så den afgiftspligtige grundværdistigning? Udgangspunktet var altså 1.406.000 kr. Derfra skulle trækkes grundbeløbet, 72.190 kr. Til dette fradrag skulle yderligere lægges de lovfæstede 55 pct. konjunkturtillæg og de 10 pct. fejlvruderingstillæg. Det blev i alt 119.114 kr. Yderligere kom der til et fradrag i henhold til § 59, der jo omhandler forskellen mellem den reducerede og regulerede grundværdistigning; det var et beløb på 1.715 kr., således at det samlede fradrag var 120.829 kr. Derved blev den afgiftspligtige grundværdistigning 1.285.171 kr. Dette beløb skulle afrundes, og den afgiftspligtige grundværdistigning blev altså på 1.285.000 kr.

Dette beløb er i den nuværende situation mest et nominelt beløb. Det er jo en kommune, der har købt, og kommuner skal som bekendt ikke erlægge grundværdistigningsafgift, lige så lidt som staten eller amterne, hvis de er købere, men det bliver køberne, der skal hæfte for grundværdistigningen. Det var køberne, der skulle gøre det. Og Hørsholm kommune købte jo ikke dette areal bare for at ligge med det, men for at anvende det til fremtidig brug for borgere i kommunen. Disse vil ikke kunne fritages for grundværdistigningsafgift. De skal altså foruden at dække købesummen på 1.486.800 kr., fremtidig taget som helhed, forrente et beløb på 1.285.000 kr. med 4 pct. som en uopsigelig prioritet. Jeg tror dog, at det ærede medlem vil få meget svært ved at påvise, at det er en lettelse i ejendomsprisen.

Da jeg nu havde kontakten med Hørsholm kommune på foranledning af det ærede medlem, oplyste man for mig, at man i dette efterår har foretaget en anden handel. Man har købt et areal på godt 20.000 m², og købesummen var 135.000 kr. Den 3. december i år blev ejendommen omvurderet og blev vurderet til 314.300 kr. og den afgiftspligtige grundstigningsskyld i henhold til gældende lov og med skyldig hensyntagen til alle de paragraffer og alle disse, jeg indrømmer meget vanskeligt tilgængelige

[Gottschalck-Hansen.]

regler, som knytter sig til denne lovgivning, ansat til 309.300 kr. eller omtrent 3 gange købesummen.

Disse 20.000 m² skal omgående — det er kommunens agt — udstykkes til parcellhuse, til villabebyggelse. Det betyder, at indehaverne af disse grunde, der nu udstykkes, fremtidig in pleno skal forrente det nævnte beløb. Hvis man siger, der er 20.000 m² og grundene er på 1.000 m² stykket, vil der altså blive 20 fremtidige parcellhusejere, som skal forrente 309.300 kr. med 4 pct., eller ca. 12.000 kr. årlig. Det vil sige, at hver enkelt villaejer får en ekstra behæftelse på sin ejendom på 600 kr. om året, og han kan aldrig blive den kvit, han kan aldrig nogen sinde betale sig fri af den.

Jeg synes, at disse eksempler, jeg her har nævnt, taler meget, meget stærkt om, at ordningen måske alligevel er en skamplet på lovgivningen. Jeg tror ikke, loven oprindeligt blev foreslået af ond vilje, tværtimod; jeg tror, der lå en vis idealisme bag den, men hvis man ser den oprindelige lovs udgangspunkt — loven af 20. maj 1933 — og det provenu, som dengang forefandt, 331.000 kr. i alt til deling mellem stat og kommune, og man så ser, at lovgivningsmagten nu opererer med en talstørrelse mellem 100 og 200 mill. kr., så tror jeg, man må erkende, at denne lovgivning ikke længere er tidssvarende, værdig eller anstændig.

For det er jo ikke sælgeren, der hæfter for beløbet. Jeg har aldrig nogen sinde oplevet i de snart mange år, jeg har siddet i finansudvalget, og hvor vi også på statens vegne kæmper meget, at det er sælgeren, der får denne behæftelse, denne uopsigelige prioritet, og det må medvirke og vil medvirke til at fordyre priserne på jorden. Jeg vil være meget taknemlig og villig til at erlægge en ret høj præmie, hvis det ærede medlem blot kan vise mig et eneste eksempel på, at loven om grundværdistigning har virket billiggørende på jordpriserne. Der kan fremvises utallige eksempler på det stik modsatte, og hvis der ikke gribes ind — og

det er altså partiet venstres og vor agt at gøre det nu ved at stille forslag til beslutning, og det vil blive anmeldt i morgen — hvis der ikke gribes ind, så kommer vi ind i den fuldstændig uholdbare situation, hvor staten i sidste instans bliver den største prioritetsindehaver af dansk jord, og det ønsker vi ikke skal ske.

Finansministeren (Poul Hansen): Det er måske ikke overflødigt at gøre opmærksom på, at det, jeg gerne vil gøre et par bemærkninger om, er det lovforslag, vi har til behandling, nemlig forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1964-65 af landbrugsejendomme. Der blev heroppefra gjort en række bemærkninger, som jeg ikke synes jeg har anledning til at sige noget til.

Først vil jeg gerne takke for udvalgets behandling af forslaget og også takke for, at vi kom overens om det lille problem med de landejendomme, som nu fortsat kan opnå fritagelse. Et par ærede medlemmer har været inde på fortolkning af denne bemærkning i betænkningen. Efter mit skøn skulle det vist være overflødigt at begynde at fortolke den. Så vidt jeg kan se — og det forstår jeg den højterede landbrugsminister er enig med mig i — er bestemmelsen tilstrækkelig klar, som den er. Det er naturligvis ikke regeringens hensigt, at man, hvad skal jeg sige, ved fortolkning i den ene eller den anden retning skal gå uden om denne bestemmelses mening.

Så rejste det ærede medlem hr. Thisted Knudsen spørgsmålet om tilbagebetaling af den grundstigningsskyld, som er erlagt af en række ejendomme, og som vi sådan set er enige om disse ejendomme skal fritages for. Det har vi drøftet under tidligere udvalgsbehandlinger.

Nu synes jeg nok, at det ærede medlem skal være lidt varsom med her at udstede løfter om julegaver, navnlig da det er julegaver, andre skal svare til, for jeg tror nok, det ærede medlem må være enig med mig i, at sådanne tilbagebetalinger jo ikke kan

[Finansministeren.]

ske, uden at der er hjemmel derfor, og det er jeg ikke sikker på der er i øjeblikket. Vi er jo ikke med det foreliggende lovforslag nået til den endelige afgørelse af spørgsmålet om afgrænsning af, hvilke ejendomme der varigt skal fritages, og hvilke der ikke skal. Derfor må jeg nok forbeholde mig at vende tilbage til dette problem i forbindelse med, hvad skal jeg sige, ejendoms-skattelovgivningen i næste omgang, nemlig når vi skal have spørgsmålet om vurdering og beskatning til staten af fast ejendom op til revision. Jeg tror ikke på, at der på det foreliggende grundlag er hjemmel til at udbetale disse beløb endnu, men i øvrigt er jeg naturligvis enig i, at problemet skal klares.

Jeg skal som sagt ikke komme nærmere ind på hele den øvrige diskussion, men vil gerne takke for tilslutningen til lovforslaget og anbefale det til fortsat velvillig behandling.

Indenrigsministeren (Lars P. Jensen): For at det ikke skal blive glemt, at der under dette punkt på dagsordenen også behandles et lovforslag om regulering af den amtskommunale grundskyld af landbrugsejendomme i skatteåret 1964-65, skal jeg takke udvalgets flertal for indstillingen.

Aage Fogh: Jeg vil gerne takke det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen. Der er jo et reelt grundlag at diskutere på. Det ærede medlem erkender altså, at det var en fejltagelse, når han i fjor opgav købesummen til at være 1.400.000 kr.; det var vurderingssummen. Så er den sag klaret.

Det interesserer mig meget stærkt, at det ærede medlem kan sige, at nu får parcellhusejere den prioritet, og den kan aldrig afskaffes. Jo, ærede medlem, hvis vi engang her i landet skulle blive så fornuftige, at vi skaffede os en mere sund kroneværdi, så ville priserne falde, og så ville prioriteten automatisk gå ned. Det er netop det fine ved grundværdibeskatningen, at den varierer med konjunkturerne. Det glæder mig at kunne belære det ærede medlem derom, for det er noget af det vigtigste af det hele.

Så viser disse tal en ting mere, og det er,

at vore borgmestre er alt for dårligt stillet, når de skal ud og handle. Altså, vor dygtige kollega her, borgmesteren fra Ballerup, giver 35 mill. kr. for Lautrupgård og 25 mill. kr. antagelig i grundstigningsskyld. Hvorfor? Fordi han ingen anden mulighed har for at skaffe sig Lautrupgård, som Ballerup kommune skal bruge. Den konservative borgmester i Høje-Tåstrup giver 8 mill. kr. for Tåstrupgårds 33 ha og påtager sig grundstigningsskyld. Hvorfor? Fordi det er den eneste mulighed, han har for at skaffe sig den jord, som samfundet skal have.

Jeg siger derfor til det høje ting: skulle det dog ikke være muligt at lave bare den lille ændring i vore vurderingslove, at når der er budt, det kan godt være 200 pct., — det kan for min skyld også godt være 250 pct. — over den sidste vurdering, uden at kommunen bliver ejer, så skal kommunen have lov til at få vurderet ejendommen om til det, den er værd, og så skal ejeren betale skat deraf.

Jeg kunne da også godt meddele det ærede medlem, at jeg i sin tid gjorde vrøvl over, at statens jord kun var vurderet til 10 pct. af det, den var værd, og ingen andre ville være med til at klage over det forhold, heller ikke mine kolleger i statsrevisionen, så måtte jeg føre det frem alene, og statens jord ved Roskilde og staden Københavns jord ved Roskilde er vurderet op i dag på grund af den klage. Vi burde herindefra være gået ind i det arbejde og i fællesskab have lagt forholdene sådan til rette, at de, der tilfældigvis sidder med jorden dér, hvor udviklingen kommer, ikke skal have hele fordelen på samfundets bekostning, for, ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen, De kan være bombesikker på, at sælgeren på Lautrupgård ikke afleverer noget af sine 35 mill. kr., selv om det bliver dårlige tider.

H. C. Toft: Når jeg har bedt om ordet, er det foranlediget af en udtalelse af den højtærede finansminister, der sagde her fra talerstolen, at fortolkningen var den højtærede finansminister enig med landbrugsministeren i. Jeg vil gerne spørge, om den højtærede finansminister ikke deler min opfattelse af fortolkningen, således som jeg mener man må udlægge den.

[H. C. Toff.]

Må jeg have lov til at belyse dette med et eksempel for både den højtærede landbrugsminister og den højtærede finansminister: hvis en landbrugsmedhjælper, der har haft en indtægt på 12.000 kr. i de 8 måneder af året, køber en landbrugsejendom inden for det pågældende område og resten af året kun har en indtægt på 5.000 kr. fra sin landbrugsejendom, så vil han ikke, hvis man ikke følger min fortolkning, blive fritaget for at betale ejendomsskat. Den højtærede landbrugsminister ryster på hovedet, men jeg ved ikke, hvad den højtærede landbrugsminister ryster på hovedet af. Det kan være, vi kan få en forklaring her fra talerstolen.

Thisted Knudsen: Må jeg lige sige til den højtærede finansminister, for så vidt angår denne grundstigningsafgift, som skulle tilbagebetales, at det er jo en gammel sag. Ministeren erindrer sikkert, at det ærede medlem hr. Foged har rejst spørgsmålet, og man svarede dengang — det er det, jeg har omtalt — at statens ligningsdirektorat skulle i gang med en generel revision af vurderingerne, og hvis dette førte til det resultat, at ejendomme skulle fritages, som havde fået pålagt afgiftspligtig grundværdistigning, så skulle tilbagebetaling finde sted. Herom har man altså ikke hørt noget, og det er derfor, jeg har spurgt — også i tilslutning til det, det ærede medlem hr. Foged har berørt over for den højtærede finansminister — om man kommer til vejs ende med dette forhold. Nu har det varet adskillige år; det var vel på tide, at man fik det bragt til afslutning.

Til det ærede medlem hr. Aage Fogh: det er jo egentlig trist, at det ikke er gået op for det ærede medlem — og det indtryk får man — at parcelhusejerne her i landet snart alle har den opfattelse, at de trues af stigende jordskatter, både grundskyld og afgiftspligtig grundværdistigning. Det dæmmer for regeringen, det dæmmer for det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen og mange andre. Den eneste, det egentlig ikke er gået op for — der er måske to — er det ærede medlem hr. Morten Lange og det ærede medlem hr. Aage Fogh. Det er trist, men det går antagelig op for dem i hvert fald inden valgdagen.

Morten Lange: For god ordens skyld skal jeg sige til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at hans konklusioner vedrørende min indstilling til grundstigningsskyld o. lign. må han helt tage på sin egen kappe. Vi får jo lejlighed til at diskutere denne sag senere, og så kan vi komme tilbage til det spørgsmål.

Det var nu ikke det, der fik kaldt mig frem igen, men derimod den højtærede finansminister, som mente, at det var helt onsonst at give sig til fortolkning af den lille klargørelse af loven, som var blevet nedfældet i betænkningen. Det forekommer mig, at den mest typiske form for spekulationskøb af landbrugsejendomme i øjeblikket foretages af selskaber, som oprettes med det formål at købe en sådan ejendom. Det er højst sandsynligt, at vedkommende selskab i en kortere årrække vil drive ejendommen som landbrugsejendom, og det forekommer mig, at således som notatet i betænkningen er formuleret, vil et sådant selskab være berettiget til fritagelse for ejendomsskyld, selv om det i højeste grad er noget, der skal rammes. Der står „ejere“ i notatet, og det kan jeg ikke se giver anden mening; men det er muligt, at man kan komme med en forklaring — at det er mig, som ikke har forstået den grundlæggende lovbestemmelse, der står et helt andet sted, og i så fald er jeg nem at gøre lykkelig. Men hvis jeg har ret i min bekymring, er jeg sikker på, at de mest spekulationsdygtige grupper netop kan påstå, at de skal have fritagelse.

Gottschalek-Hansen: Ja, vi skal jo, som jeg tidligere har sagt, inden længe igennem en principdebat, hvor alle disse spørgsmål, der er berørt, grundværdistigningsafgiften og de konsekvenser, denne fører med sig, skal gennemdrøftes, kulegraves, og hvor vi får anledning til virkelig at gå i enkeltheder om dette problem, så jeg skal ikke misbruge tingets eller min egen tid med at opretholde diskussionen.

Men jeg vil dog ikke nægte mig selv den glæde at bringe det ærede medlem hr. Aage Fogh en dybtfølt og hjertevarm tak, en tak, fordi det ærede medlem så klart og tydeligt her fra talerstolen understregede, at havde vi en sund kroneværdi, så var det hele i orden. Og som det ærede medlem

[Gottschalck-Hansen.]

sagde: grundstigningsskylden varierer med konjunkturerne. Det er så sandt, som det er sagt. Jeg kan ikke være taknemlig nok for, at det netop af det ærede medlem er blevet understreget. Det er ikke samfundsskabte værdier, man opererer med, men stort set konjunkturskabte; det har det ærede medlem ret i, og det er jo i sig selv højst problematisk, at mennesker skal beskattes af noget, de ikke har mere skyld i end andre medborgere i samfundet, blot fordi der føres en politik, hvorved pengenes værdi forringes. Der er vel i hele verden en mild inflation. Hvis denne tager overhånd, ja, så stiger selvfølgelig priserne på faste værdier tilsvarende i trit og takt og tempo med dette. Men det er for smed at rette bager, at disse mennesker skal beskattes med en grundværdistigningsafgift, der hidrører fra en konjunkturstigning.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh sagde også en anden ting, jeg gerne vil have lov til at sætte en streg under. Nu kender jeg ikke sælgeren fra Lautrupgård personlig, så jeg kan ikke udtale mig med den styrke og vægt som det ærede medlem. Men det ærede medlem sagde, at vi skulle ikke forvente, at sælgeren betalte noget som helst af sine 35 mill. kr. Nej, det er også rigtigt; det er nemlig køberen, der kommer til at betale også den skat, der hedder grundstigningsafgift, som er en skat og en uretfærdig skat.

Finansministeren (Poul Hansen): Må jeg til det ærede medlem hr. H. C. Toft sige, at så vidt jeg kunne følge med i hans redegørelse her, mener jeg, at der i tilfælde som det, det ærede medlem nævnte, må ske fritagelse.

Over for det ærede medlem hr. Morten Lange tror jeg nok jeg må sige, at for selskabers vedkommende ligger der jo allerede en mulighed for at føre kontrol med tingene deri, at de ikke kan erhverve jord uden tilladelse, og jeg kan heller ikke tænke mig, at der vil forekomme tilfælde som det, det ærede medlem her nævnte, hvor man vil indrømme fritagelse.

Må jeg så til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen sige, at det er jo rigtigt nok, at man var i gang med en revision af disse vurderinger; men det blev stoppet; vi blev

enige om under udvalgsarbejdet i foråret, at dette arbejde skulle sættes i bero i afventen af en lovgivning, hvor man lagde et fast og varigt kriterium for, hvilke landbrugsejendomme der skulle fritages. Man kan naturligvis sige, at nu varer det endnu en omgang, inden vi får den lovgivning, og man skal vente så meget længere; men jeg tror nok, at landmændene skulle have ventet endnu længere, hvis de skulle have afventet denne revision. Jeg beklager, at der må gå nogen tid endnu, men vi kan som sagt ikke uden videre betale disse penge tilbage uden at have en hjemmel og et grundlag derfor, og det var derfor, jeg var lidt ked af, at det ærede medlem, som jo er rask i det, også var rask, når det gjaldt om at udlove julegaver.

(Kort bemærkning).

Aage Fogh: Må jeg først sige til det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen, at i modsætning til ham betragter jeg det ikke som spild af tid, hverken for mig eller for tingets medlemmer, der godt kunne være til stede, når vi har en diskussion om et så vigtigt problem som dette — et problem, hvorom de konservative vil fremsætte forslag i morgen.

Til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen følgende: parcelhusejerne har opdaget det — ja, jeg gav jo nogle eksempler på den agitation, der drives — men parcelhusejerne har ikke engang opdaget, at de allerfleste af dem er fritaget for at svare grundstigningsskyld. En af mine bedste venner var forleden aften voldsomt oprørt, fordi han skulle betale grundstigningsskyld. Så sagde jeg: „Ja men det skal du da ikke; gå du bare op på kommunekontoret og sig, at du ikke vil betale.“ Dagen efter kom han og meddelte mig, at han var fritaget. Men når man læser artikler som i Berlingske Tidende, tror alle, at de skal betale grundstigningsskyld. Det ærede medlem ved jo, at det hedder i loven, at man kan fritages for grundstigningsskyld, hvis éns beboelseshus med indtil 3 lejligheder ikke har større grund, end at der ikke foreligger mulighed for udstykning. Det ærede medlem ved også, at hvis vi får en lovændring, vil det også ske i fremtiden.

Det, det drejer sig om, er den landbrugs-

[Aage Fogh.]

jord, der nu overgår til byggegrunde, til helt urimelige priser. Derfor må jeg spørge det ærede medlem hr. Gottschalek-Hansen: hvad skulle der ske med Lautrupgård? Efter min mening skal vi lave loven sådan, at når den ærede borgmester, det ærede medlem hr. Ove Hansen, skal bruge jord til Balle-rups udstykning, så henvender han sig dér, hvor jorden findes, og byder et rimeligt bud, så ejeren på Lautrupgård kan købe en ejendom andetsteds af samme kvalitet og få en passende erstatning for at flytte; og hvis ejeren ikke vil sælge til den pris, vurderer vi gården om med det samme; så beskatter vi den, og så kommer den i ud-bud meget, meget hurtigt. Man kan studere forholdet ved Roskilde, hvor vi har alle mulige skoleeksempler, der viser, hvad der sker, når man fører en så tåbelig jordpolitik, som vi har tilladt ført indtil nu.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrø- rende forslag til lov om fritagelse for grund- skyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1964-65 af landbrugsejen- domme.

Lovforslagets §§ 1-2 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Vagn Bro): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgs- behandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som ved- taget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrø- rende forslag til lov om regulering af den amtskommunale grundskyld af landbrugs- ejendomme i skatteåret 1964-65.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Vagn Bro): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgs-

behandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som ved- taget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

(Lovforslaget (nr. 62) findes i tillæg A. sp. 537, fremsættelsen i tidenden sp. 1502).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Teichert: Jeg har ikke mange bemærknin- ger til forslaget til udlånslov, da det er led- saget af meget udførlige bemærkninger, som letter behandlingen af det og giver en god oversigt over de forskellige muligheder for anvendelsen af de forskellige beløb. Det vil jeg gerne udtale min anerkendelse af.

Det er jo stigningen i byggeudgifterne, der er årsag til forhøjelsen af de forskellige lån til byggearbejder, hvad enten det drejer sig om statshusmandsbrug eller de forskel- lige former for gartneribrug. Jordpriserne er i stadig stigen. Den uheldige udvikling, som ikke står i et godt forhold til forrent- ningsmuligheden for de fremtidige ejere, bliver vi nødt til at følge op for at gøre det muligt for de unge at komme i gang. Den foreslåede stigning i jordkøbslånene svarer vel ikke helt til udviklingen, men jeg er enig i, at staten ikke skal presse priserne op — det er der nok andre der er mere end villige til. Det er hensynet til de unge, der fortsat er interesserede i at søge sig en eksistens ved landbruget eller gartneriet, der må være afgørende for den stilling, der tages ved behandlingen af dette lovforslag. Der stilles efterhånden store krav til ansøgernes økonomiske og faglige kvali- fikationer, så skal der i det hele taget gives de unge en chance for at komme i gang, må lovforslaget gennemføres, som det fore- ligger.

Mit parti er enig i, at det beløb, der foreslås stillet til rådighed under § 1, stk. 2a, er nedsat til 4 mill. kr. i stedet for de 8 mill. kr., der i den nugældende udlånslov er bevilget til jordkøb og oprettelse af nye statshusmandsbrug. Denne halvering er udtryk for, at der må lægges større vægt på nedlægning og sammenlægning af de dår-